

مطالعه تطبیقی ساختار پوشاک زنان دوره زند و قاجار

۱ - سهیلا تومانی

۲ - همت محمدی

چکیده:

نخستین انگیزه بهره‌گیری از پوشاک توسط انسان، برای مقابله با عوامل جوی به‌ویژه سرما بوده است اما مانند هرگونه وسایل زندگی هنگامی‌که از دایره نیازمندی‌های روزمره بیرون می‌آید، تداوم آن درگذر زمان جزو هویت انسانی و اعتبارش می‌شود که آشکارترین نشانه فرهنگ مادی و شاخص‌ترین سمبل ملی - قومی است که این مورد می‌تواند با تحولات تاریخی، اجتماعی، معیشتی، اقلیمی و عادت‌ها و رسم‌های هر جامعه ارتباط مستقیم داشته باشد. در این مقاله سعی شده است ساختار پوشاک زنان در دوره‌های زند و قاجار مورد مطالعه و پس از توصیف جزئیات پوشاک آن‌ها، شباهت‌ها و تفاوت‌ها با یکدیگر مقایسه و بیان شود. روش انجام این مقاله توصیفی - تحلیلی و مبتنی بر مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی است. یافته‌های جدید نشان می‌دهد که پوشاک زنان دوره قاجار متأثر از دوره زند است که پس از مدتی بر اثر تعاملات فرهنگی نظیر سفر پادشاه به فرنگ و اتفاقات سیاسی تغییراتی در لباس درون خانه زنان دوره قاجار ایجاد شد. وجود پیراهن کوتاه ابریشمی با آستین‌های ساده و بلند، ارخالیق، چارقد و رنگ سفید چادر از مهم‌ترین اشتراکات و وجود پوشش‌هایی همچون قبا در دوره زند، چاپکین قاجار، تزئینات سوزن‌دوزی زندیه، شلیته قاجار، ساگری زندیه، کومخ قاجار، چادر نیم‌دایره‌ای زنان عادی و چادر لباس مانند زنان اشرافی دوره قاجار از مهم‌ترین افتراق‌های لباس زنان این دو دوره است.

کلید واژه‌ها: دوره زند، دوره قاجار، ساختار، لباس زنان